

“La meva primera novel·la sorgeix d’una recerca sobre el Priorat d’inicis del XX”

Pere Audí Ferrer (Tortosa, Baix Ebre, 1956), mestre i historiador, compta amb diversos estudis publicats sobre el cooperativisme i els conflictes socials al Priorat, i ara publica a les Edicions de 1984 la seva primera novel·la, *Malanyet*.

—**Heu titulat la novel·la amb el nom d’un barri marginal de Falset, però la novel·la és la crònica social i política del Falset dels anys deu i vint del segle passat, no només del barri.**

—Sí, i la comarca. Perquè dins de la comarca hi havia espais tan importants des del punt de vista social, laboral i econòmic, com les mines de Bellmunt.

—**Als amos d’aquestes mines, llegeixo, els deien matavalencians. Per què?**

—És cert. Ho he trobat a la premsa. És un dels elements verídics de la novel·la. Per què? No ho he acabat d’escatir. L’explicació deu ser que tant a les mines de Bellmunt com a les del Molar hi havia un alt índex de sinistralitat i que una part important de la mà d’obra devia venir del sud de la comarca. A partir d’una sèrie de vagues, cap al 1919-1920 els amos van portar mà d’obra de fora.

—**Heu triat, com a títol, el nom del barri de Malanyet per la connotació negativa del topònim? El lector hi trobarà ressons de *mal any*, i que el topònim n’és un diminutiu.**

—Vaig veure que les cases que pagaven menys contribució urbana eren les del barri del Malanyet, menys d’una cinquena part de la del carrer principal. Això dóna idea de les profundes diferències socials i econòmiques que hi havia al poble. I com que aquestes diferències se situen a la base de la novel·la, vaig triar el nom com a símbol. I també, en part, perquè per als que no són de la zona no remet a res, és una paraula incògnita, desconeguda.

—**Però no ve de *mal any*?**

—No ho sap ningú, no n’he trobat cap explicació. De fet tampoc no l’he buscada, perquè a vegades els orígens dels noms van per uns viaranyos tan estranys...

—**La novel·la està formada per relats tancats, titulats amb el nom d’un personatge. Però no sempre aquests personatges el protagonitzen, serveixen només per a engegar-lo.**

Pere Audí Ferrer publica la seva primera novel·la, *Malanyet*, a les Edicions de 1984.

—Sí, no necessàriament el personatge n’és el protagonista, a vegades és l’excusa per a donar entrada a espais narratius o temes com la fil·loxera.

—**La novel·la no s’hauria pogut escriure sense la recerca històrica. Quan treballàveu d’historiador ja pensàveu en la novel·la?**

—No. Moltes de les històries recollides durant els set anys d’investigació van quedar descartades per manca d’espai o per massa anecdòtiques, però em bullien pel cap. I la millor manera de donar-los sortida vaig pensar que seria convertir-les en relats. I així va ser, vaig començar amb un conte i després vaig seguir i quan en tenia sis o set, que van sortir amb molta facilitat, vaig fer un esquema dels punts que volia tractar i vaig escriure’n la resta. El llibre surt, doncs, de les ganes d’explicar més coses de les que havia explicat, coses reals, arrodonides, però, a vegades, amb la ficció. I en un to gens seriós, bo i buscant sempre un toc d’humor.

—**Sense dramatisme.**

—Just. D’entrada els relats ja no em van sortir dramàtics i després vaig pensar que calia mantenir aquesta línia.

—**El Falset dels anys 1910 i 1920 és un reflex, políticament parlant, de la Catalunya d’aquella època, demostra el llibre.**

—En efecte. El Priorat, tot i estar allunyat de Reus i de Barcelona, no és el cul del món. El 1904 ja hi ha una primera cooperativa de consum a la comarca i l’any següent, una segona. Darrere de les dues trobem el mateix personatge, Cristóbal de Litrán, un dels marmessors de Ferrer i Guàrdia, lliurepensador i maçó. A la novel·la no el faig sortir, però sí altres maçons com els de Cornudella, que van existir de veritat. A finals del XIX, a Lloar, un poble de 627 habitants, un grup de 80 persones signa davant notari que volen ser enterrats pel civil. És un fet bastant significatiu. Al Priorat el republicanisme, l’anticlericalisme, són importants, i s’enfronten amb el carlisme, molt present encara. La societat estava molt polaritzada, sobretot en qüestió religiosa, i això ho constata, la novel·la.

Lluís Bonada